

CYSAG'au a'r Gymuned Leol

Adroddiad ar arolwg CCYSAGauC o GYSAG'au yng Nghymru

Mehefin 2012

CYSAG'au a'r Gymuned Leol

**Adroddiad ar arolwg CCYSAGauC
o GYSAG'au yng Nghymru**

Mehfin 2012

Cynhyrchwyd gan Ganolfan y Santes Fair ar ran CCYSAGauC ym Mehefin 2012
www.st-marys-centre.org.uk

© Tania ap Siôn 2012

CYNNWYS

DIOLCHIADAU

CRYNODEB GWEITHREDOL	2
----------------------	---

1 CYD-DESTUN YR AROLWG

1.1. Cyflwyniad	3
1.2. Rôl CYSAG'au	3
1.3. Rôl CCYSAGauC	4

2 CYNLLUN YR AROLWG

2.1. Cyflwyniad	5
2.1. Amcanion cyffredinol yr arolwg	5
2.2. Yr holiadur	5

3 CANLYNIADAU'R AROLWG

3.1. Cyflwyniad	7
3.2. Cynrychiolwyr CYSAG ar Bwyllgor A	7
3.3. Cynrychiolwyr cyfetholedig ar GYSAG'au	8
3.4. Cydberthynas CYSAG'au ag enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill	9
3.5. CYSAG'au a chysylltiadau rhyng-ffydd lleol	13
3.6. Sylwadau ychwanegol	15
3.7. Crynodeb o'r canlyniadau	16

4 Y CAMAU NESAF

4.1. Cyflwyniad	18
4.2. Argymhellion i GYSAG'au	18
4.3. Argymhellion i GCYSAGauC	18

ATODIAD 1 Canlyniadau cyfosodedig yr arolwg (meintiol)	20
--	----

ATODIAD 2 Rhestr o'r CYSAG'au yng Nghymru a gymerodd ran	21
--	----

ATODIAD 3 Yr holiadur: CYSAG'au a'r Gymuned Leol	22
--	----

ATODIAD 4 Rhestr derbynyddion	26
-------------------------------	----

DIOLCHIADAU

Hoffai Pwyllgor Gwaith CCYSAGauC gydnabod cyfraniadau'r cyrff canlynol at *CYSAG'au a'r Gymuned Leol: adroddiad ar arolwg CCYSAGauC o GYSAG'au yng Nghymru*.

- Rhwydwaith Rhyng-ffydd y DU a NASACRE, am ddarparu'r cyd-destun ar gyfer yr arolwg;
- Y CYSAG'au yng Nghymru, am eu hymgysylltiad â'r arolwg;
- Canolfan y Santes Fair (rhan o elusen crefydd ac addysg Canolfan y Santes Fair a Sant Silyn, Cymru), am gynllunio'r arolwg ac ysgrifennu adroddiad yr arolwg mewn cydweithrediad â Phwyllgor Gwaith CCYSAGauC.

CRYNODEB GWEITHREDOL

Dylanwadwyd ar y cymhelliant i Gymdeithas CYSAG'au Cymru (CCYSAGauC) gynnal yr arolwg *CYSAG'au a'r Gymuned Leol* yng Nghymru, yn Ebrill 2010, gan ddau ffactor. Dros y pedair blynedd diwethaf, bu CCYSAGauC yn cefnogi nifer o fentrau cydlyniant cymunedol cenedlaethol yn weithredol, ac yn annog CYSAG'au i ymgysylltu â'r rhain. Rhoddwyd y gefnogaeth hon oherwydd bod CCYSAGauC yn gwerthfawrogi'r cyfraniad arbennig y mae addysg grefyddol, addoli ar y cyd, a ChYSAG'au yn gallu ei wneud i gydlyniant cymunedol yn ein cymunedau yng Nghymru. Fodd bynnag, gellir olrhainio'r symbyliad penodol i gynnal arolwg o GYSAG'au yng Nghymru at yr arolwg o GYSAG'au yn Lloegr a weinyddwyd gan Rwydwaith Rhyng-ffydd y DU a'r Gymdeithas CYSAG'au Genedlaethol (NASACRE) yn 2009. Yr oedd yr arolwg hwn o GYSAG'au yn Lloegr yn edrych ar y berthynas rhwng CYSAG'au a sefydliadau rhyng-ffydd lleol. Ar sail y ddau ffactor hyn, teimlai CCYSAGauC y buasai'n ddefnyddiol cynnal arolwg cyffelyb o GYSAG'au yng Nghymru, ond ehangu cwmpas yr arolwg i gynnwys meysydd eraill a oedd yn berthnasol i gydlyniant cymunedol a dealltwriaeth ryng-ffydd.

Mae'r adroddiad ar arolwg *CYSAG'au a'r Gymuned Leol* yn cyflwyno canfyddiadau arolwg CCYSAGauC o GYSAG'au, a gafodd raddfa ymateb o 95%. Mae'r canfyddiadau yn ymwneud â phedwar prif faes: cynrychiolwyr CYSAG ar Bwyllgor A (Enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill a'u henwadau); cynrychiolwyr cyfetholedig CYSAG'au; cydberthynas CYSAG'au ag enwadau Cristnogol ac â chrefyddau eraill a'u henwadau; a chysylltiadau CYSAG'au gyda sefydliadau rhyng-ffydd lleol a mentrau rhyng-ffydd lleol eraill. Mae'r canlyniadau'n cyflwyno'r ystod o weithgareddau gan GYSAG'au sy'n cyfrannu at agweddau perthnasol ar gydlyniant cymunedol, gan gynnwys enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill yn eu hardaloedd, ac fe nodir wyth o brif ganfyddiadau.

O ran y camau nesaf sydd i'w cymryd yng ngolau'r Adroddiad, gofynnir i GYSAG'au yng Nghymru a ChCYSAGauC ymateb i'r arolwg drwy roi ystyriaeth i argymhellion yr Adroddiad.

**Pwyllgor Gwaith CCYSAGauC
Mehfin 2012**

1 CYD-DESTUN YR AROLWG

1.1 Cyflwyniad

Mae'r adran hon yn gosod cyd-destun yr adroddiad drwy gyflwyno'r cefndir i Arolwg *CYSAG'au a'r Gymuned Leol*, a thrwy ddarparu trosolwg ar rôl y Cynghorau Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CYSAG'au) a rôl Cymdeithas CYSAG'au Cymru (CCYSAGauC).

Ar 12 Mehefin 2009, cynhaliodd Rhwydwaith Rhyng-ffydd y DU a Chymdeithas Genedlaethol CYSAG'au (NASACRE) Lloegr seminar ar y thema 'Local Interfaith Organisations and Standing Advisory Councils on Religious Education: working together for understanding and community cohesion'. Un o amcanion y seminar oedd rhannu canfyddiadau arolwg gan NASACRE a Rhwydwaith Rhyng-ffydd y DU a oedd wedi edrych ar y berthynas a'r cydweithrediad rhwng CYSAG'au a sefydliadau rhyng-ffydd lleol. Yr oedd yr arolwg hwn yn cynnwys dau holiadur: un ar gyfer sefydliadau rhyng-ffydd lleol yng Nghymru a Lloegr, ac un ar gyfer CYSAG'au yn Lloegr. Cyhoeddwyd canfyddiadau'r arolwg ac adroddiad llawn ar y seminar gan Rhwydwaith Rhyng-ffydd y DU a NASACRE yn 2010.

Mewn ymateb i'r seminar (lle'r oedd CCYSAGauC wedi ei chynrychioli ar y Panel), gwelodd CCYSAGauC y byddai budd mewn dosbarthu fersiwn addasedig o'r holiadur ar gyfer CYSAG'au i'r 22 CYSAG yng Nghymru. Dylanwadwyd ar y penderfyniad i weithredu'r holiadur (gydag addasiadau ar gyfer Cymru) gan ddau brif ffactor.

Yn gyntaf, nid oedd CYSAG'au yng Nghymru wedi eu cynnwys yn yr arolwg gwreiddiol, ac yr oedd yr arolwg yn canolbwyntio ar feysydd a oedd o ddiddordeb o ran gwaith CCYSAGauC a ChYSAG'au yng Nghymru, gyda golwg arbennig ar 'gydlyniant cymunedol'. Mae CCYSAGauC a ChYSAG'au yng Nghymru'n ymwybodol o'r rôl arbennig y maent yn ei chwarae mewn cydlyniant cymunedol, o safbwynt eu cyfansoddiadau cynhenid (drwy gynrychiolaeth amrywiaeth o gymunedau ffydd ar GYSAG'au ac ar CCYSAGauC, a natur y meysydd cwricwlwm y maent yn ymwneud â hwy) ac o safbwynt eu gweithgareddau cyfredol (drwy eu cyfraniad at y prosiect AtGyfnethu a'r mis Dathlu AG, yn ogystal â chydgysylltiadau â Rhwydwaith Rhyng-ffydd y DU, Cyngor Addysg Grefyddol Cymru a Lloegr, Fforwm Ewropeaidd Athrawon Addysg Grefyddol, a'r Comisiwn Rhyng-Ewropeaidd ar Eglwys ac Ysgol).

Yn ail, cydnabuwyd bod Cymru'n wahanol i Loegr, ac y byddai angen addasu'r holiadur gwreiddiol i GYSAG'au os oedd am gael at fanylion ymarferiad cyfredol a oedd yn berthnasol i gydlyniant cymunedol, ar gyfer CYSAG'au yng Nghymru. Yr oedd yr holiadur gwreiddiol i GYSAG'au yn canolbwyntio ar gydberthynas CYSAG'au â grwpiau rhyng-ffydd lleol, sydd yn llawer llai niferus yng Nghymru nag yn Lloegr. Felly, cafodd yr holiadur a ddosbarthwyd i GYSAG'au yng Nghymru ei ailgysyniadu i gynnwys dealltwriaeth ehangach o gydberthynas CYSAG'au â'r gymuned leol.

1.2 Rôl CYSAG'au

Mae'n ofynnol ar bob Awdurdod Lleol, o dan y gyfraith, i sefydlu CYSAG. Prif rôl CYSAG'au yw monitro ac ategu'r ddarpariaeth o addysg grefyddol ac addoli ar y cyd yn ardal yr Awdurdod

Lleol. Daeth y ddarpariaeth o addysg grefyddol ac addoli ar y cyd, mewn ysgolion cymunedol a gynhelir gan y wladwriaeth ac mewn ysgolion y wladwriaeth sydd â chymeriad crefyddol, yn ofyniad statudol pan ddaeth Deddf Addysg 1944 i rym. Ychwanegwyd eglurhad a hyblygrwydd pellach at y gofynion cyfreithiol gan Ddeddf Diwygio Addysg 1988. Yr oedd Deddf Diwygio Addysg 1988 yn dynodi addysg grefyddol yn rhan statudol o'r cwricwlwm sylfaenol sydd i'w benderfynu ar lefel Awdurdod Lleol, yn wahanol i'r Cwricwlwm Cenedlaethol, sy'n cael ei benderfynu ar lefel genedlaethol. Tra bod Deddf Addysg 1944 wedi awdurdodi pob awdurdod lleol i sefydlu CYSAG, yr oedd Deddf Diwygio Addysg 1988 yn gwneud hyn yn ddyletswydd statudol.

Mae CYSAG'au yng Nghymru'n cynnwys tri phwyllgor, yn unol â'r gofyniad statudol sydd wedi ei ddatgan ym mharagraff 390 o Ddeddf Addysg 1996.

Pwyllgor A: Cynrychiolwyr enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill a'u henwadau, yn adlewyrchu prif draddodiadau crefyddol yr ardal leol.

Pwyllgor B: Cynrychiolwyr athrawon.

Pwyllgor C: Cynrychiolwyr yr Awdurdod Lleol.

Gall CYSAG ddewis cyfethol aelodau, lle'r ystyrir bod hyn yn cyfrannu at waith y CYSAG.

1.3 Rôl CCYSAGauC

Mae CYSAG'au y 22 Awdurdod Lleol yng Nghymru i gyd yn aelodau o CCYSAGauC. Cafodd CCYSAGauC ei ffurfio ym 1995 i ddarparu fforwm cenedlaethol ar gyfer cyfnewid arfer da a chynrychioli amcanion cyffredinol, gwaith a barn ei haelod-GYSAG'au. Yn ychwanegol at hynny, mae CCYSAGauC yn cyfrannu at fentrau cenedlaethol ym meysydd addysg grefyddol ac addoli ar y cyd, ac yn cysylltu ar ran CYSAG'au â chyrrff a sefydliadau perthnasol yng Nghymru, Lloegr ac Ewrop. Mae'r cyrrff a'r sefydliadau hyn yn cynnwys, ymysg eraill:

- Llywodraeth Cymru;
- Y Panel Ymgynghorol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol (PYCAG);
- CBAC;
- Estyn;
- Mudiad Addysg Grefyddol Cymru (MAGC);
- Cyngor Addysg Grefyddol Cymru a Lloegr (CAG);
- Rhwydwaith Rhyng-ffydd y DU;
- Cymdeithas Genedlaethol CYSAG'au (NASACRE) Lloegr;
- Fforwm Ewropeaidd Athrawon Addysg Grefyddol;
- Y Comisiwn Rhyng-Ewropeaidd ar Eglwys ac Ysgol).

2 CYNLLUN YR AROLWG

2.1 Cyflwyniad

Mae'r adran hon yn darparu gwybodaeth am yr arolwg, gan gynnwys amcanion cyffredinol yr arolwg a sut y cafodd yr holiadur ei gynllunio, ei weithredu a'i ddadansoddi.

2.2 Amcanion cyffredinol yr arolwg

Nod yr arolwg oedd galluogi CCYSAGauC i fapio'r gydberthynas rhwng CYSAG'au a'u cymunedau lleol, a rhannu gwybodaeth, profiadau ac ymarferiad mewn perthynas â phedwar maes penodol:

- Cynrychiolwyr CYSAG ar Bwyllgor A (Enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill a'u henwadau);
- Cynrychiolwyr cyfetholedig ar GYSAG'au;
- Cydberthynas CYSAG'au ag enwadau Cristnogol ac â chrefyddau eraill a'u henwadau;
- Cysylltiadau CYSAG'au gyda sefydliadau rhyng-ffydd lleol a mentrau rhyng-ffydd lleol eraill.

2.3 Holiadur yr Arolwg

Dull

Yr oedd yr holiadur a ddefnyddiwyd yn yr arolwg wedi ei seilio ar holiadur Rhwydwaith Rhyng-ffydd y DU a NASACRE ar gyfer CYSAG'au, a gafodd ei weithredu yn Ebrill 2009 ac a oedd yn edrych ar y gydberthynas rhwng sefydliadau rhyng-ffydd lleol a ChYSAG'au yn Lloegr. Cafodd yr holiadur hwn ei addasu'n helaeth er mwyn adlewyrchu'r ffaith mai cymharol ychydig o sefydliadau neu fforymau rhyng-ffydd lleol sydd gan Gymru, ac er mwyn casglu ystod ehangach o wybodaeth am ymarferiad sy'n berthnasol i gydlyniant cymunedol mewn perthynas â ChYSAG'au a'r gymuned leol.

Cafodd yr addasiadau canlynol eu gwneud i holiadur gwreiddiol Rhwydwaith Rhyng-ffydd y DU a NASACRE.

- Ychwanegwyd tair adran at fersiwn Cymru o'r holiadur. Yr oeddynt yn edrych ar gynrychiolwyr CYSAG ar Bwyllgor A, cynrychiolwyr cyfetholedig ar GYSAG'au, a chydberthynas CYSAG'au ag enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill.
- Yr oedd Adran D o holiadur Cymru, a oedd yn ymwneud â ChYSAG'au a chysylltiadau rhyng-ffydd lleol, yn atgynhyrchu i raddau helaeth holiadur gwreiddiol Rhwydwaith Rhyng-ffydd y DU a NASACRE, er bod rhai cwestiynau wedi eu cyfuno'n un cwestiwn, neu wedi eu hail-weithio, neu wedi eu hepgor.
- Trefnwyd bod yr holiadur ar gael mewn fersiynau Cymraeg a Saesneg, mewn cydnabyddiaeth o gymeriad dwyieithog Cymru.

Y Weithdrefn

Cafodd fersiynau Cymraeg a Saesneg eu he-bostio at glercod y cyfan o'r 22 CYSAG yng Nghymru yn Ebrill 2010, gyda chais am i holiadur y CYSAG'au gael ei drafod a'i gwblhau yn

ystod cyfarfod tymor yr haf pob CYSAG, a'i ddychwelyd at Ysgrifennydd CCYSAGauC erbyn 20 Gorffennaf 2010. Mae copi o'r holiadur a gylchredwyd i GYSAG'au wedi ei gynnwys ar ffurf atodiad 3 i'r adroddiad hwn.

Dadansoddiad

Cafodd yr holiaduron eu dadansoddi gan ddefnyddio dulliau meintiol ac ansoddol. Yn y lle cyntaf, cynhyrchwyd trosolwg meintiol gan ddefnyddio SPSS, drwy roi'r ymateb i bob cwestiwn mewn un o dri chategori: 'ie', 'na', neu 'dim ymateb' (?). Yr oedd y categori 'ie' yn cynnwys ymatebion a oedd wedi dewis yr opsiwn 'ie' a gynigiwyd yn y cwestiwn neu, mewn cwestiynau lle na chynigiwyd yr opsiwn hwn, wedi ymateb yn gadarnhaol i gwestiwn uniongyrchol. Yr oedd y categori 'na' yn cynnwys ymatebion a oedd wedi dewis yr opsiwn 'na' a gynigiwyd yn y cwestiwn neu, mewn cwestiynau lle na chynigiwyd yr opsiwn hwn, wedi ymateb yn negyddol i gwestiwn uniongyrchol. Yr oedd y categori 'dim ymateb' (?) yn cynnwys naill ai diffyg ymateb neu ymateb lle'r oedd safbwynt y CYSAG yn cael ei ddynodi gan y CYSAG ei hun fel un a oedd yn aneglur. Defnyddiwyd SPSS i gynhyrchu trosolwg meintiol o amleddau ymatebion ar gyfer pob cwestiwn; a (lle'r oedd yn berthnasol) cafodd ymatebion i gwestiynau dethol eu trawstablau er mwyn edrych ar y cydberthnasau rhwng cwestiynau.

Yn dilyn y dadansoddiad meintiol, gwnaed dadansoddiad o gynnwys, a oedd yn categoreiddio ac yn disgrifio'r ymatebion ysgrifenedig i bob cwestiwn.

3 CANLYNIADAU'R AROLWG

3.1 Cyflwyniad

Mae'r adran hon yn darparu canlyniadau'r arolwg. O'r 22 CYSAG yng Nghymru, cafodd holiaduron a oedd wedi eu cwblhau'n llawn eu dychwelyd gan 21. Mae rhestr o'r CYSAG'au hyn wedi ei chynnwys ar ffurf atodiad 2. Mae'r dadansoddiad a ganlyn yn cyflwyno ymatebion y CYSAG'au i bob un o bum adran yr holiadur, o safbwynt meintiol ac o safbwynt ansoddol. Y pum adran yw:

- Cynrychiolwyr CYSAG ar Bwyllgor A (Adran A);
- cynrychiolwyr cyfetholedig ar GYSAG'au (Adran B);
- cydberthynas CYSAG'au ag enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill (Adran C);
- CYSAG'au a chysylltiadau rhyng-ffydd lleol;
- sylwadau ychwanegol.

Mae canlyniadau (meintiol) cyfosededig yr arolwg wedi eu cynnwys ar ffurf atodiad 1.

3.2. Cynrychiolwyr CYSAG ar Bwyllgor A (Adran A)

Pwy a gynrychiolir ar Bwyllgor A?

Nododd pob un o'r 21 CYSAG pwy oedd y cynrychiolwyr ar Bwyllgor A (hynny yw, cynrychiolwyr enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill a'u henwadau, yn adlewyrchu prif draddodiadau crefyddol yr ardal). Yr oedd gan y 21 CYSAG i gyd leoedd ar gyfer un neu ragor o gynrychiolwyr yr Eglwys Rhyddion a'r Eglwys yng Nghymru; yr oedd gan 20 CYSAG le ar gyfer cynrychiolydd o'r Eglwys Gatholig; ac yr oedd gan un CYSAG le ar gyfer cynrychiolydd o'r Eglwys Bentecostaidd. Ar gyfer crefyddau eraill, yr oedd lle i Fwslim ar 9 o GYSAG'au, lle i Sikh ar 7 o GYSAG'au, lle i Hindŵ ar 7 o GYSAG'au, lle i Iddew ar 6 o GYSAG'au, lle i Fwdhydd ar 4 o GYSAG'au, a lle i gynrychiolydd o ffydd y Baha'i ar 3 o GYSAG'au. (Fodd bynnag, ynglŷn ag aelodaeth gyfetholedig, gweler 3.3.)

Yr oedd y CYSAG'au hynny a oedd â chynrychiolwyr o grefyddau eraill yn ogystal ag enwadau Cristnogol ar Bwyllgor A yn tueddu i fod yn lleoledig yn ne-ddwyrain Cymru, lle mae'r boblogaeth yn fwy niferus ac amrywiol; yr oedd un CYSAG yng ngogledd-ddwyrain Cymru yn ceisio ymestyn aelodaeth i grefyddau eraill, mewn ymateb i ddemograffeg gyfnewidiol yr ardal.

Sicrhau cynrychiolaeth ar Bwyllgor A

O'r 21 CYSAG, nododd 16 broblem o ran sicrhau cynrychiolaeth briodol ar gyfer enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill a'u henwadau; yr oedd 4 CYSAG nad oedd wedi profi unrhyw broblem o'r fath; ac yr oedd 1 CYSAG nad ymatebodd i'r cwestiwn. Ymysg y CYSAG'au a nododd fod problem, adroddodd rhai ynglŷn â phrofiad yn y gorffennol lle'r oedd y broblem wedi ei datrys, a disgrifiodd eraill brofiad cyfredol lle nad oedd y broblem wedi ei datrys. O ran sicrhau cynrychiolaeth o enwadau Cristnogol, yr oedd 8 CYSAG wedi ei chael yn anodd llenwi seddi gwag ar gyfer yr Eglwys Rhyddion; mewn pump o'r achosion hyn, fodd bynnag, yr oedd hynny wedi ei datrys yn llwyddiannus gyda chymorth Cytûn. Yr oedd 3 ChYSAG a adroddodd am anawsterau i lenwi seddi gweigion ar gyfer yr Eglwys Gatholig.

O ran sicrhau cynrychiolaeth o grefyddau eraill a'u henwadau, adroddodd 9 o GYSAG'au eu bod wedi cael anawsterau. Yr oedd yr anawsterau hyn yn clystyru o amgylch tri maes: yn gyntaf, problem canfod cyrff cynrychiadol addas ar gyfer crefyddau eraill a fuasai'n gallu darparu cymorth i ganfod cynrychiolwyr; yn ail, problem diffyg presenoldeb rheolaidd rhai aelodau o grwpiau perthnasol mewn cyfarfodydd CYSAG (gan gynnwys rhai a oedd eisoes yn aelodau, a rhai y cysylltwyd â hwy gyda golwg ar iddynt ddod yn aelodau); yn drydydd, problem y niferoedd bychain a oedd yn perthyn i grefyddau eraill yn yr ardal leol; yr oedd hyn yn effeithio ar benderfyniadau a oedd yn ymwneud â diffiniadau o gynrychiolaeth gymunedol leol briodol.

Mynegodd nifer o GYSAG'au eu hymrwymiad i sicrhau cynrychiolaeth ddigonol o grefyddau eraill ar Bwyllgor A; manylodd rhai ar eu gweithgarwch cyfredol mewn perthynas â'r amcan hwn. Dywedodd CYSAG'au eraill eu bod yn gwahodd unigolion o grefyddau nas cynrychiolid i gyfarfodydd CYSAG pan oedd hynny'n briodol, ac yn eu cynnwys wrth gynnwys cynadledau maes llafur. Gwnaeth nifer o GYSAG'au y sylw yn ogystal eu bod wedi defnyddio ystadegau'r Cyfrifiad a oedd yn ymwneud â'r cwestiwn ar 'grefydd' i oleuo'u hadolygiad o aelodaeth Pwyllgor A.

Er gwaethaf y problemau a gafwyd gan rai CYSAG'au o ran sicrhau cynrychiolaeth briodol, yr oedd 15 o'r 21 CYSAG yn hyderus fod Pwyllgor A yn adlewyrchu'r enwadau Cristnogol perthnasol, a'r crefyddau perthnasol eraill a'u henwadau, yn ardal eu Hawdurdod Lleol. Cyfeiriodd y 6 ChYYSAG arall yn ôl at eu hymatebion i gwestiwn 2 yn yr adran hon; yr oedd 4 o'r ymatebion yn ymwneud â chanfod cynrychiolwyr o enwadau Cristnogol penodol, a 2 ymateb yn ymwneud â sicrhau cynrychiolaeth o grefyddau eraill.

Tabl 1: cynrychiolaeth CYSAG ar Bwyllgor A (N = 21)

<i>Adran A</i>	<i>ie</i>	<i>na</i>	<i>?</i>
A1 nodwyd cynrychiolwyr	21	0	0
A2 problemau o ran sicrhau cynrychiolaeth	16	4	1
A3 Pwyllgor A yn gynrychiadol o'r ardal leol	15	6	0

3.3. Cynrychiolaeth gyfetholedig ar GYSAG'au (Adran B)

Pwy sy'n cael eu cyfethol i GYSAG'au?

O'r 21 CYSAG, yr oedd gan 15 un neu ragor o aelodau cyfetholedig. Yr oedd y rhain yn cynnwys athrawon unigol (7 CYSAG), Cymdeithas Dyneiddwyr Prydain (5 CYSAG), Canolfannau Addysg Grefyddol yng Nghymru (6 ChYYSAG), Mudiad Efengylaidd Cymru (3 ChYYSAG), Cyngor Ysgolion Sul Cymru (2 GYSAG), Ysgolion cyfrwng Cymraeg (2 GYSAG), yn ogystal â chyfetholiadau a oedd yn bodoli mewn un CYSAG yn unig — Mwslim, Bwdhydd, Baha'i, Sikh, Pentecostaidd, Mudiad Addysg Grefyddol Cymru (MAGC), Coleg Addysg Bellach, a Choleg Addysg Uwch.

Cyfetholiadau a'r ardal leol

Dim ond un o'r 21 CYSAG a adroddodd nad oedd yn fodlon fod ei gynrychiolaeth gyfetholedig yn addas yr gyfer yr ardal; nododd yr hoffai'r CYSAG sefydlu cyswllt â Sefydliad Hyfforddiant

Cychwynnol Athrawon lleol, ond nad oedd cynrychiolydd ar gael. Fodd bynnag, o'r CYSAG'au hynny a oedd yn fodlon â'u cynrychiolaeth gyfetholedig gyfredol, gwnaeth 2 y sylw y buasent yn croesawu ystyriaeth o gyfetholiadau newydd, a gwnaeth un y sylw ei fod, er nad oedd ganddo aelodau cyfetholedig ar y pryd, yn agored i drafodaeth ynglŷn ag aelodau cyfetholedig o ganlyniad i'r holiadur.

Tabl 2: Cynrychiolaeth gyfetholedig (N = 21)

<i>Adran B</i>	<i>ie</i>	<i>na</i>	<i>?</i>
B1 aelodau cyfetholedig ar y CYSAG	15	6	0
B2 aelodaeth gyfetholedig yn addas ar gyfer yr ardal leol	20	1	0

3.4 Cydberthynas CYSAG'au ag enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill (Adran C)

Cysylltiadau'r CYSAG yn yr ardal leol

O ran eu hardal leol, darparodd y 21 CYSAG i gyd restr o enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill yr oedd ganddynt gysylltiadau â hwy. O'r rhain, rhestrodd 13 CYSAG gysylltiadau gydag enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill, rhestrodd 7 CYSAG gysylltiadau gydag enwadau Cristnogol yn unig, a rhestrodd 1 CYSAG gysylltiad gyda chrefydd arall yn unig. Tueddai'r CYSAG'au hynny a oedd â chysylltiadau ag enwadau Cristnogol yn unig i fod mewn ardaloedd mwy gwledig o Gymru.

Nododd bron y cyfan o'r CYSAG'au (19) fod aelodaeth y CYSAG ar Bwyllgor A yn gysylltiad pwysig â chyrff a chymunedau crefyddol yn yr ardal leol, ac yr oedd 12 ohonynt hefyd yn nodi cysylltiadau cymunedol lleol y tu allan i'r CYSAG.

Yr oedd y cysylltiadau allanol yr oedd gan GYSAG'au yn y gymuned yn ymwneud ag amrywiaeth o enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill. Yr oedd y rhai a oedd yn ymwneud ag enwadau Cristnogol yn cynnwys cymunedau ffydd lleol penodol neu gyrff eciwmenaid megis 'Cytûn', 'Eglwysi Ynghyd', neu Gymrodoriaeth Arweinwyr Eglwysig, er enghraifft. Yr oedd y rhai a oedd yn ymwneud â chrefyddau eraill yn cynnwys cymunedau ffydd lleol penodol yn ogystal â rhai a oedd yn dod â chynrychiolwyr nifer o gymunedau ffydd at ei gilydd, er enghraifft y Cynulliad Arweinwyr Pob Ffydd, grwpiau rhyng-ffydd lleol, a Fforwm Ffydd y Cymoedd. Cafwyd nifer o enghreifftiau o GYSAG'au a oedd yn ystyried bod eu cysylltiadau'n cynnwys sefydliadau addysg megis eu hysgolion â chymeriad crefyddol, a sefydliad Addysg Uwch lleol a oedd yn darparu cysylltau ag ystod amrywiol o gysylltiadau, ac yr oedd hyn yn adnodd defnyddiol i'r CYSAG.

Lle disgrifiwyd natur y cydberthnasau hyn, daeth nifer o themâu i'r golwg. Yn gyntaf, mewn rhai achosion yr oedd aelodau CYSAG yn ymwneud â chorff neu fforwm ac yn adrodd yn ôl i'r CYSAG ar ei weithgarwch. Yn ail, yr oedd rhai CYSAG'au yn gwahodd y grwpiau hyn i wneud cyflwyniadau yn eu cyfarfodydd. Yn drydydd, yr oedd rhai CYSAG'au wedi sefydlu cysylltiadau drwy weithio ar fentrau cyfrannol, megis Diwrnod Cofio'r Holocaust. Yn bedwerydd, yr oedd rhai CYSAG'au yn cynnal eu cyfarfodydd mewn addoldy gwahanol bob tymor, ac yr oedd hyn yn

cynnwys teithiau tywysedig a chyflwyniadau gan eu gwesteiwyr. Yn bumed, yr oedd rhai CYSAG'au yn cynnal eu cyfarfodydd mewn ysgolion â chymeriad crefyddol, megis ysgolion yr Eglwys yng Nghymru neu ysgolion Catholig (yr oedd un CYSAG wedi derbyn cyflwyniad gan ysgol Gatholig ynglŷn ag athroniaeth yr ysgol, addysg grefyddol ac addoli ar y cyd, a'i pherthynas â'r gymuned leol).

Cysylltiadau CYSAG'au y tu allan i'r ardal leol

O ran cysylltiadau y tu allan i'r ardal leol, adroddodd 17 o'r 21 CYSAG fod ganddynt gysylltiadau a oedd yn ymwneud ag enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill, a rhoddasant fanylion. O'r rhain, nododd 12 CYSAG fod ganddynt gysylltiadau ag enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill, nododd 3 ChYSAAG fod ganddynt gysylltiadau ag enwadau Cristnogol yn unig, a nododd 2 GYSAG fod ganddynt gysylltiadau â chrefyddau eraill yn unig.

Yr oedd y cysylltiadau yr oedd CYSAG'au wedi eu gwneud y tu allan i'r ardal leol yn eang eu cwmpas. Ymysg cysylltiadau yn ymwneud â Christnogaeth, nodwyd y sefydliadau canlynol — fel rheol yr oeddynt yng Nghymru, ond cafwyd ychydig yn Lloegr: Cymorth Cristnogol, Cyngor Ysgolion Sul Cymru, Mudiad Addysg Grefyddol Cymru (MAGC), *Christian Education*, a Cytûn. Yn ogystal â hynny, yr oedd cysylltiadau enwadol Cristnogol yn bodoli drwy aelodau CYSAG'au ar lefel ranbarthol ehangach ac ar lefel genedlaethol.

Ymysg cysylltiadau a oedd yn ymwneud â Christnogaeth, a chysylltiadau a oedd yn ymwneud â chrefyddau eraill, yr oedd rhai CYSAG'au wedi datblygu cysylltiadau ag amrywiaeth o gymunedau ffydd mewn gwahanol awdurdodau lleol. Yn achos rhai CYSAG'au, yr oedd cymryd rhan mewn digwyddiadau a phrosiectau hefyd wedi creu'r cysylltau allanol ehangach hyn: er enghraifft, Diwrnodau Profiad Eglwysi Cadeiriol, yr Arddangosfa ar y Ffordd Iddewig o Fyw, a Gŵyl Tapestri Bywyd a Ffydd, a oedd wedi galluogi cysylltau â Cytûn, Cyngor Rhyng-ffydd Cymru, a'r gymuned Fwdhaidd yn Birmingham.

Adroddodd nifer o GYSAG'au fod CCYSAGauC wedi dod â chynrychiolwyr CYSAG'au o bob rhan o Gymru at ei gilydd, a bod hynny wedi ehangu eu hystod o gysylltiadau ac wedi eu cysylltu â mentrau perthnasol. Yn ychwanegol at hynny, yr oedd nifer o GYSAG'au yn gallu cael at amrywiaeth ehangach o gysylltiadau pan oedd Ymgynghorydd AG yn gysylltiedig hefyd â ChYSAAG neu GYSAG'au eraill. Yr oedd yr adnoddau addysgol a oedd yn cael eu cynhyrchu gan wahanol sefydliadau crefyddol, megis y CD-ROM ar y Ffordd Iddewig o Fyw, 'REQuest', a deunydd yr Eglwys yng Nghymru, yn ffordd arall o gael at amryfal gymunedau ffydd.

Cysylltiadau CYSAG'au â phrosiectau neu weithgareddau lleol

O'r 21 CYSAG, adroddodd 18 ynglŷn â'u gwaith mewn prosiectau neu weithgareddau a oedd yn cynnwys enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill yn eu hardal leol. O'r rhain, nododd 16 CYSAG brosiectau a oedd yn cynnwys enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill, tra cyfeiriodd 2 GYSAG at brosiectau a oedd yn cynnwys enwadau Cristnogol yn unig. Yr oedd llawer o'r prosiectau hyn yn syrthio i dri chategori eang: prosiectau a gychwynwyd gan GYSAG'au; prosiectau lle'r oedd CYSAG'au yn gyfranwyr ymrwymedig; a phrosiectau y cynigiodd CYSAG'au gymorth iddynt mewn ffyrdd eraill.

Yr oedd prosiectau a gychwynwyd gan GYSAG'au yn cynnwys: sefydlu rhwydwaith o gynrychiolwyr ffydd a oedd ar gael i ymweld ag ysgolion i ategu'r ddarpariaeth o AG; cyfansoddi cyfeiriadur o addoldai a chymunedau lleol a oedd yn addas ar gyfer ymweliadau ysgol; taflenni gofal bugeiliol a grëwyd gan y ffydd Iddewig a ffydd y Baha'i; trefnu ymweliadau ag addoldai yr oedd gan aelodau o Bwyllgorau A gysylltiad â hwy; derbyn cyflwyniadau gan sefydliadau ac elusennau lleol ynglŷn â'u gwaith yn y gymuned a'u perthynas ag ysgolion; cynnal arolwg CYSAG ynglŷn â chymunedau crefyddol lleol, a ddeilliodd ar grynoded o addoldai a oedd yn fodlon croesawu ymweliadau ysgol; darparu Darlith Flynyddol; trefnu diwrnod hyfforddi ynglŷn â defodau newid byd, ar gyfer disgyblion blwyddyn 7 (bu nifer o eglwysi'n gysylltiedig â hyn).

Yr oedd prosiectau lle'r oedd CYSAG'au yn gyfranwyr ymrwymedig yn cynnwys: Diwrnod Cofio'r Holocaust ac amrywiaeth o ddigwyddiadau a oedd yn gysylltiedig â hwn; yr Ŵyl Tapestri Bywyd a Ffydd; cynadleddau ar gyfer ysgolion ar bynciau megis AG ac ADCDF, a chydlyniant cymunedol; Diwrnodau Profiad Eglwysi Cadeiriol; fforwm rhyng-ffydd un ysgol; Bws Byw GSUS yn ymweld ag ysgolion uwchradd mewn ardal; prosiect labrith ar gyfer y Pasg, yn gweithio gydag ysgolion eglwysig ac ysgolion cynradd ar dreialu'r prosiect a'i ledaenu i lefel sirol.

Yr oedd prosiectau yr oedd CYSAG'au wedi cynnig eu cymorth iddynt mewn ffyrdd eraill yn cynnwys: mynd i amrywiaeth o ddigwyddiadau (er enghraifft, yr arddangosfa ar Anne Frank), ac annog eu hysgolion i gymryd rhan; cysylltiadau gyda phrosiect ar gyfer pobl ifanc wedi dadurthio mewn ardal, drwy aelod o'r CYSAG; gweithio gyda Chymorth Cristnogol i ddarparu gweithdai a chynadleddau i ysgolion; lansio copi o fosc symudol sydd ar gael i ysgolion.

Yr oedd prosiectau eraill a enwyd, ond lle na ddisgrifiwyd cysylltiad CYSAG'au â hwy, yn cynnwys: JC2000; lleoedd cysegredig; Rhwydwaith yr Eglwysi Agored; Wythnos Weddio; gardd ffydd mewn ysgol; a gwaith Ymddiriedolaeth Agathos gydag ysgolion.

Cysylltiad CYSAG'au â mentrau cydlyniant cymunedol lleol eraill

O'r 21 CYSAG, adroddodd 15 ynglŷn â'u cysylltiad â mentrau eraill a oedd yn hyrwyddo cydlyniant cymunedol yn eu hardal leol.

Yr oedd y mentrau hyn yn cynnwys: hyrwyddo arolygon ar gyfer y DU benbaladr mewn ysgolion lleol (er enghraifft, arolwg y Cyngor Ymchwil i'r Celfyddydau a'r Dyniaethau o Agweddau Pobl Ifanc at Amrywiaeth Grefyddol) a sicrhau cyfranogiad ysgolion; derbyn cyflwyniadau gan ysgolion ac eraill a oedd wedi cymryd rhan mewn prosiectau perthnasol (er enghraifft, ymweliadau 'Gwersi o Auschwitz' a menter 'Tŷ Crefyddau' un ysgol); derbyn cyflwyniadau ar gydlyniant cymunedol (er enghraifft, gwaith CCHC i ddatblygu agweddau ar gydlyniant cymunedol mewn ysgol gynradd leol); cysylltiadau gyda'r prosiect 'Dod Ymlaen Â'n Gilydd'; cynnwys, ar GYSAG, gynrychiolydd o Wasanaeth Lleiafrifoedd Ethnig Awdurdod Lleol, a oedd yn rhoi cyflwyniadau ar waith y Gwasanaeth i hybu cydlyniant cymunedol a chynorthwyo grwpiau lleiafrif ethnig); cysylltiadau gyda Siarter Un Wrecsam; cynnwys ysgolion yng ngweithgareddau HMD yr Awdurdod Lleol (drwy gynrychiolwyr athrawon ar y CYSAG) a fynychwyd gan aelodau'r CYSAG yn ogystal; croesawu arddangosfa Iddewig a oedd yn agored i

ysgolion a'r gymuned ehangach; gweithio gyda'r heddlu ac aelodau'r cyhoedd i atal gorymdaith wrth-Fwslimaidd yn y gymdogaeth.

Teimlai CYSAG'au fod cynhyrchu adnoddau, cyfarwyddyd, a hyfforddiant yn weithgarwch o sylwedd. Nododd nifer o GYSAG'au eu rôl mewn perthynas â meysydd llafur cytûn a deunyddiau ategol; yr oeddynt yn sicrhau bod y rhain yn addas a'u bod yn ategu cydlyniant cymunedol o ran eu cynnwys a'u harweiniad i wybodaeth leol. Ysgrifennodd un CYSAG am niferoedd bychain y cymunedau crefyddol yn ardal yr Awdurdod Lleol nad oeddynt yn Gristnogol; yr oedd wedi mynd i'r afael â'r mater hwn drwy ddarparu adnoddau a hyfforddiant ar gyfer ysgolion ynglŷn â defnyddio doliau persona, yn ogystal â threfnu bod adnoddau AG ar gael ar wefan. Yr oedd enghreifftiau penodol eraill o adnoddau a gynhyrchwyd gan GYSAG'au yn cynnwys: Deunydd AG ategol ar gyfer cylchoedd chwarae a meithrinffeydd lleol nas cynhelid; rhestr o wefannau ynglŷn ag addoldai lleol, ar gyfer ysgolion; DVD o'r enw 'Faith Matters in Education' ar gyfer cyfleu rôl a gwaith CYSAG. Nododd nifer o GYSAG'au eu cefnogaeth i'r prosiect AtGyfnwrthu cenedlaethol, a oedd yn darparu hyfforddiant i athrawon AG mewn meysydd a oedd yn uniongyrchol berthnasol i gydlyniant cymunedol.

A all CYSAG'au hybu cysylltiadau rhwng ffydd a'r gymuned ymhellach?

O'r 21 CYSAG, meddyliodd 15 am ffyrdd y gallent hybu ymhellach eu cydberthynas ag enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill yn yr ardal leol.

Canolbwyntiodd ymatebion CYSAG'au ar barhau â gwaith a gweithgareddau cyfredol y CYSAG, ac ar edrych ar feysydd newydd a'u datblygu. Ymysg y meysydd newydd hyn, yr oedd CYSAG'au yn bwriadu cysylltu â chymunedau crefyddol newydd gyda golwg ar iddynt sefydlu cysylltau â'r CYSAG ac yna gydag ysgolion; hybu rhagor o ymweliadau ysgol â chymunedau ffydd, a rhagor o ymweliadau gan ymwelwyr ffydd ag ysgolion; annog ysgolion i hybu cyfleoedd ar gyfer deialog rhyng-ffydd naill ai oddi mewn i'r ysgol neu ar draws ysgolion; cynnig rhagor o ddiwrnodau rhyng-ffydd mewn ysgolion; datblygu gwefan y CYSAG er mwyn darparu cyfleoedd i gymunedau ffydd rwydweithio, fel y byddai'n briodol; dathlu 400^{fed} pen-blwydd Beibl y Brenin Siâms; trafod defnyddio aelodaeth gyfetholedig i gynnwys, lle'r oedd yn briodol, grefyddau eraill nas cynrychiolid.

Cyfeiriodd nifer o ymatebion y CYSAG'au at rôl sylweddol y mis Dathlu AG a oedd ar ddod (Mawrth 2011), o ran datblygu cydberthynas gynhyrchiol â chymunedau ffydd lleol a gwella'u perthynas ag ysgolion.

A all CYSAG'au hybu cydlyniant cymunedol ymhellach?

O'r 21 CYSAG, meddyliodd 14 am ffyrdd pellach y gallent hybu cydlyniant cymunedol yn eu hardal leol.

Cyfeiriodd nifer o ymatebion yn ôl at y cwestiwn blaenorol ynglŷn â sut y gallai CYSAG'au hyrwyddo ymhellach eu cydberthynas ag enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill yn yr ardal leol. Ymysg y pwyntiau nad oedd wedi eu cynnwys o'r blaen, nodwyd y mentrau canlynol: datblygu gwefan y CYSAG er mwyn hybu gwaith y CYSAG ac ysgolion lleol; dosbarthu cylchlythyr y CYSAG yn ehangach; gwahodd swyddogion a oedd yn gyfrifol am gydlyniant cymunedol i annerch y CYSAG.

Gwnaeth un CYSAG y sylw fod anghenion, cyfleoedd a chyllid yn brin yn yr Awdurdod Lleol mewn perthynas â'r maes hwn.

Tabl 3: Cydberthynas CYSAG'au ag enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill (N = 21)

<i>Adran C</i>	<i>ie</i>	<i>na</i>	<i>?</i>	<i>Mae'r</i>
C1 cysylltiadau yn yr ardal leol wedi eu rhestru	21	0	0	canlyni
C2 cysylltiadau y tu allan i'r ardal leol wedi eu rhestru	17	4	0	adau yr
C3 cysylltiad â phrosiectau/gweithgareddau lleol	18	3	0	yr
C4 cysylltiad â mentrau CyCy lleol eraill	15	6	0	adran
C5a CYSAG yn gallu hybu cydberthynas ymhellach	15	4	2	hon yn
C5b CYSAG yn gallu hybu CyCy lleol ymhellach	14	4	3	dangos

bod cysylltau cryf rhwng cysylltiadau CYSAG'au ag enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill a chyfranogiad CYSAG'au o weithgareddau a oedd yn ymwneud â gwahanol grwpiau ffydd yn y gymuned leol. Nododd yr holl GYSAG'au a oedd yn cymryd rhan mewn gweithgareddau o'r fath beth oedd eu cysylltiadau â gwahanol grwpiau ffydd; fodd bynnag, nid oedd presenoldeb cysylltiadau o'r fath bob amser yn rhagfynegi gweithgarwch perthynol, fel y gwelir yn achos tri ChYSAG.

3.5. CYSAG'au a chysylltiadau â gweithgarwch rhyng-ffydd (Adran D)

Ymwybyddiaeth o fforwm ffydd neu gyngor rhyng-ffydd lleol

O'r 21 CYSAG, yr oedd 10 yn ymwybodol o fforwm ffydd neu gyngor rhyng-ffydd yn eu hardal leol. Yr oedd y rhain yn cynnwys y canlynol (fel y'i nodwyd gan y CYSAG'au): Cynulliad Arweinyddion Pob Ffydd, Fforwm Rhyng-ffydd Bro Morgannwg, grŵp rhyng-ffydd a oedd yn gysylltiedig ag CCHC, Fforwm Ffydd y Cymoedd, grŵp cydlyniant cymunedol yn Nhorfaen, grŵp rhyng-ffydd Casnewydd, Cyngor Rhyng-ffydd Casnewydd, grŵp rhyng-ffydd a oedd yn cyfarfod ym Mhrifysgol Morgannwg, Fforwm y Tair Ffydd, sefydliad rhyng-ffydd yng Nghaerdydd, Cristnogion ac Iddewon Caerdydd (CCJ), a Grŵp Cydlyniant Cymunedol Heddlu De Cymru. Mae'n bosibl bod rhai o'r rhain yn gyfeiriadau at yr un grŵp, er eu bod yn defnyddio gwahanol enwau.

Bu gan un CYSAG gynrychiolydd mewn digwyddiad ymgynghori a drefnwyd gan Gyngor Rhyng-ffydd Cymru i drafod y posibilrwydd o sefydlu grŵp rhyng-ffydd rhanbarthol newydd, ac er nad oedd hyn wedi profi'n bosibl ar y pryd, yr oedd y CYSAG yn bwriadu parhau i fod yn gysylltiedig â'r amcan hwn, fel y byddai'n briodol. Yr oedd nifer o GYSAG'au yn cydnabod nad oedd unrhyw fforwm rhyng-ffydd neu gyngor rhyng-ffydd yn bodoli yn eu hardal, ond manteisiasant ar y cyfle i dynnu sylw arbennig at fodolaeth grwpiau Cristnogol eciwmenaid gwybyddus. Yn ychwanegol at hynny, yr oedd rhai CYSAG'au yn awyddus i bwysleisio bodolaeth nifer o grwpiau a oedd â chynrychiolwyr ffydd yn y gymdogaeth, ond nad oeddynt yn fforwm ffydd nac yn gyngor rhyng-ffydd lleol. Mae'n bosibl iawn fod hyn yn arwydd fod gan y CYSAG'au hyn ddealltwriaeth fras o'r hyn y gellir ei gynnwys fel menter rhyng-ffydd.

Cyberthynas â fforwm rhyng-ffydd neu gyngor rhyng-ffydd lleol

O'r 10 CYSAG a oedd yn ymwybodol o fforwm ffydd neu gyngor rhyng-ffyrdd lleol yn eu hardal lleol, adroddodd 8 fod un neu ragor o aelodau'r CYSAG yn ymwneud ag o leiaf un o'r grwpiau hyn. Yn yr holl achosion hyn ac eithrio un, nid oedd yr aelodau'n cynrychioli'r CYSAG yn swyddogol, ond yr oeddynt yn hytrach yn bresennol mewn cymhwyster arall. Mae'n bosibl bod hyn yn adlewyrchu nifer fechan y cynrychiolwyr sydd ar gael i GYSAG'au, a'r ffaith eu bod hefyd yn cynrychioli grwpiau eraill yn weithredol. Mae'n amlwg o'r ymatebion a roddwyd, fodd bynnag, fod CYSAG'au wedi cael budd o'r cysylltau hyn ac o dderbyn yr adroddiadau a alluogid drwyddynt.

Gwaith gyda grwpiau 'rhyng-ffydd' ar brosiectau

O'r 8 CYSAG a oedd â chysylltiadau ag o leiaf un o'r grwpiau hyn, adroddodd 3 eu bod wedi gweithio gyda grŵp rhyng-ffydd ar brosiect penodol. Yr oedd y prosiectau hyn yn cynnwys creu ffynhonnell o aelodau cymuned ffydd i ymweld ag ysgolion er mwyn ategu addysg grefyddol neu addoli ar y cyd; croesawu ymweliadau ag addoldai gan ysgolion; datblygu neu ddarparu gwybodaeth am wahanol grefyddau ar gyfer gwefan neu ar gyfer cyhoeddiad gan awdurdod lleol; gweithio gyda'i gilydd ar yr Wyl Tapestri Bywyd a Ffydd ddwyflynyddol; cymryd rhan yn Siarter Un Wrecsam; a chyfrannu at yr Wythnos Un Byd Rhyng-ffydd.

Gwaith gyda mentrau rhyng-ffydd eraill ar brosiectau

Gyda golwg ar y syniad ehangach o weithio ar fentrau rhyng-ffydd lleol eraill, adroddodd 4 o'r 21 CYSAG eu bod wedi gwneud hynny. Yr oedd y mentrau hyn yn cynnwys cydweithio ar y grŵp cynllunio HMD; trefnu teithiau o gwmpas addoldai lleol, a chynhyrchu DVD ynglŷn ag Anna Bergman (un o oroeswyr yr Holocaust); a'r cynllunio blynyddol ar gyfer Diwrnod Cofio'r Holocaust. Mae'n bosibl iawn fod yr ymatebion i'r cwestiwn hwn wedi bod yn berthnasol i Adran C (a oedd yn canolbwyntio ar y gydberthynas â'r gymuned leol ac ar gydlyniant cymunedol), ac mae'n bosibl bod yr ymatebion yn Adran C wedi bod yn berthnasol yma hefyd. Mae hyn yn codi'r cwestiwn o sut yr oedd y term 'rhyng-ffydd' yn cael ei ddehongli gan GYSAG'au yn y cyd-destun eang hwn, ac a oedd termau eraill megis 'cydlyniant cymunedol' a 'sefydlu cydberthynas berthnasol â gwahanol gymunedau ffydd' (Adran C) yn cael eu gweld yn gyffredinol fel disgrifwyr mwy naturiol o weithgareddau CYSAG'au.

Sylwadau ar brofiadau o weithio gyda grwpiau 'rhyng-ffydd'

O'r 21 CYSAG, darparodd 6 ChYSAG adborth ynglŷn â'u profiadau o weithio gyda chorff rhyng-ffydd lleol. O'r rhain, yr oedd gan 4 CYSAG gysylltiadau gyda grŵp rhyng-ffydd lleol ac yr oedd 2 heb gysylltiad o'r fath. Yr oedd y profiadau i gyd yn rhai cadarnhaol, a gwnaed y sylw fod un CYSAG wedi cael y partneriaethau hyn yn werth chweil ar gyfer gwaith AG mewn ysgolion, a bod cyfathrebu a chyd-ymwybyddiaeth yn galluogi cydweithio; croesawodd CYSAG arall gyfranogiad pellach o ddigwyddiadau fforwm lleol, a byddai aelodau'r CYSAG yn annog cynnal rhagor o ddigwyddiadau; yr oedd aelodau CYSAG'au a oedd yn gysylltiedig â grwpiau rhyng-ffydd yn credu eu bod yn rhai cytûn, ond yr oedd rhai aelodau'n fwy gweithgar nag eraill; yr oedd grwpiau rhyng-ffydd bob amser yn awyddus a bodlon iawn i gymryd rhan mewn unrhyw brosiectau; a buasai un CYSAG nad oedd ag unrhyw gysylltiadau gyda grŵp neu fenter rhyng-ffydd yn croesawu cysylltiad o'r fath, ond nid oedd yn ymwybodol o gorff lleol y gallai gysylltu ag ef (i berwyl cyffelyb, cafwyd y sylw fod un CYSAG yn cysylltu ar delerau personol fel rheol, ond y buasai'n croesawu cysylltiadau gyda chyrrff rhyng-ffydd).

A all CYSAG'au hybu cydberthynas â chyrff rhyng-ffydd ymhellach?

O'r 21 CYSAG, myfyriodd 14 ar y ffyrdd y gallai eu CYSAG ddatblygu ymhellach gydberthynas â chyrff rhyng-ffydd lleol, a fyddai'n cynyddu dealltwriaeth ryng-ffydd a chydlyniant cymunedol. Nid yw'n destun syndod fod perthynas rhwng ymwybyddiaeth CYSAG'au o sefydliad rhyng-ffydd lleol a myfyrdodau ar yr hyn y gallai CYSAG'au ei wneud ymhellach yn y maes hwn. Yr oedd y 10 CYSAG a oedd yn ymwybodol o gorff rhyng-ffydd lleol i gyd yn gweld hyn fel maes i'w hybu ymhellach. Fodd bynnag, yr oedd 4 CYSAG nad oedd yn ymwybodol o gorff lleol o'r fath hefyd yn cytuno â'r gosodiad hwn.

Gan y 10 CYSAG a oedd yn gallu cael at sefydliadau rhyng-ffydd, cafwyd y sylwadau canlynol: annog bod yn agored i ganfyddiadau ac argymhellion arolwg CCYSAGauC; annog cynnwys cyrff rhyng-ffydd lleol yn y mis Dathlu AG, a chreu cysylltau cymunedol agosach ag ysgolion; penderfynu cysylltu'n ffurfiol â chyngor rhyng-ffydd lleol; a sefydlu CYSAG ieuencid a fuasai'n darparu cyfle i bobl ifanc drafod materion perthnasol. Yr oedd y syniadau a gyflwynwyd gan y 4 CYSAG nad oeddynt yn ymwybodol o gorff rhyng-ffydd lleol yn cynnwys cysylltu'n ffurfiol â chyngor rhyng-ffydd mewn awdurdod lleol cyfagos, ac ystyried dichonolrwydd a gwerth fforwm rhyng-ffydd yn yr ardal leol (yng ngolau datblygiadau ffydd lleol diweddar a'r cyfraniad y gallai hyn ei wneud at y CYSAG ac at ysgolion lleol); a thrafod aelodaeth gyfetholedig.

Tabl 4: CYSAG'au a chysylltiadau rhyng-ffydd lleol (N = 21)

<i>Adran D</i>	<i>ie</i>	<i>na</i>	<i>?</i>
D1 ymwybyddiaeth o'r fforwm/cyngor ffydd lleol	10	11	0
D2 cysylltiadau â'r fforwm/cyngor lleol	8	13	0
D3 cynrychiolaeth y CYSAG ar y fforwm/cyngor lleol	1	20	0
D4 wedi gweithio gyda grwpiau rhyng-ffydd lleol ar brosiect	3	18	0
D5 wedi gweithio gyda mentrau rhyng-ffydd lleol eraill ar brosiectau	4	17	0
D6 sylwadau ar brofiadau yn y maes hwn	6	14	1
D7 gall y CYSAG hybu cydberthynas â chyrff rhyng-ffydd lleol ymhellach	14	6	1

3.6. Sylwadau ychwanegol

O'r 21 CYSAG, cynigiodd 9 sylwadau ychwanegol pan wahoddwyd hwy i wneud hynny ar ddiwedd yr holiadur. Ailadroddwyd dau brif bwynt gan nifer o GYSAG'au. Yn gyntaf: y gydnabyddiaeth ei bod yn bosibl fod gwaith da yn y maes hwn yn digwydd yn ardal yr Awdurdod Lleol ond nad oedd y CYSAG yn ymwybodol ohono neu'n cymryd rhan uniongyrchol ynddo. Felly, ni fuasai cynnwys yr arolwg yn adlewyrchu cyfanrwydd gwaith yr Awdurdod Lleol yn y maes hwn. Yn ail: y gydnabyddiaeth fod y grwpiau ffydd a gynrychiolid mewn poblogaethau lleol yn amrywio'n sylweddol, yn dibynnu ar eu lleoliad yng Nghymru. Yr oedd hyn yn cael effaith hefyd ar bresenoldeb fforymau rhyng-ffydd. Felly, yr oedd CYSAG'au mewn rhai rhannau o Gymru'n gynrychiadol o'u hardal leol, hyd yn oed os nad oedd hyn yn cynnwys mathau eraill o ffydd yn ogystal ag enwadau Cristnogol.

3.7. Crynodeb o'r canlyniadau

Mae canlyniadau'r arolwg yn dangos sut mae CYSAG'au yng Nghymru yn cynrychioli eu cymunedau lleol ac yn ymwneud â hwy, a sut mae hyn yn sail i'w gwasanaeth o fonitro ac ategu'r ddarpariaeth o addysg grefyddol ac addoli ar y cyd yn ardaloedd eu Hawdurdodau Lleol. Drwy beidio â chyfyngu'r arolwg i ymchwiliad i gydberthynas CYSAG'au â fforymau ffydd a chynghorau rhyng-ffydd lleol yn unig (mae cymharol ychydig o'r rhain yng Nghymru, ac maent yn dibynnu ar ddemograffeg ranbarthol), enillwyd ymwybyddiaeth lawnach o'r amrywiaeth o weithgareddau CYSAG sy'n cyfrannu at agweddau perthnasol ar gydlyniant cymunedol, drwy gynnwys yr enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill sy'n bresennol yn eu cymdogaethau.

Gwnaeth yr arolwg wyth o brif ganfyddiadau.

1. Yr oedd y rhan fwyaf o'r CYSAG'au yn argyhoeddedig fod Pwyllgor A yn cynrychioli'r enwadau Cristnogol a'r chrefyddau eraill yn eu hardal leol yn briodol. Lle nad oedd enwadau Cristnogol neu grefyddau penodol yn cael eu cynrychioli ar Bwyllgor A oherwydd y demograffeg leol, buasai CYSAG'au yn defnyddio dulliau eraill i dynnu unigolion o'r grwpiau hyn i mewn i weithgareddau'r CYSAG'au. Yr oedd hyn yn cynnwys defnyddio aelodaeth gyfetholedig, seddau mewn cynadleddau ar faes llafur cytûn, neu wahoddiadau i gyfarfodydd CYSAG er mwyn gwneud mewnbwn penodol.
2. Yr oedd rhai CYSAG'au yn cael problemau o ran sicrhau cynrychiolaeth briodol ar Bwyllgor A. Yr oedd y problemau hyn yn cynnwys canfod corff addas i gynnig cyngor ar faterion cynrychiolaeth (yn aml, er nad ym mhob achos, yr oedd hyn yn ymwneud â chrefyddau eraill yn hytrach nag enwadau Cristnogol).
3. Adroddodd oddeutu traean o'r CYSAG'au fod ganddynt gysylltiadau ag enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill yn yr ardal leol. Nododd bron y cyfan o'r CYSAG'au fod aelodau Pwyllgor A yn bobl gyswllt bwysig ar gyfer y grwpiau yr oeddynt yn eu cynrychioli, ac yr oedd gan dros hanner y CYSAG'au, yn ogystal, gysylltiadau a oedd y tu allan i aelodaeth y CYSAG. Enwyd CCYSAGauC fel un o nifer o sefydliadau cenedlaethol a rhanbarthol a oedd yn darparu cyfleoedd sylweddol i GYSAG'au wneud cysylltiadau ehangach.
4. Nododd CYSAG'au amrywiaeth eang o wahanol fathau o weithgarwch a oedd wedi cynnwys enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill yn yr ardal leol. Yn y cyd-destun hwn, yr oedd dros dri chwarter o'r CYSAG'au wedi cymryd rhan mewn prosiectau a oedd yn cynnwys enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill. Yr oedd rhai o'r rhain yn fentrau gan GYSAG'au, ac eraill yn weithgareddau yr oedd CYSAG'au yn eu cefnogi mewn amrywiol ffyrdd.
5. Yr oedd cyswllt cryf rhwng cysylltiadau CYSAG'au ag enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill a chyfranogiad CYSAG'au o weithgareddau a oedd yn cynnwys gwahanol grwpiau ffydd yn y gymuned leol.
6. Awgrymodd oddeutu tri chwarter o'r CYSAG'au ffyrdd y gallent hybu ymhellach eu cydberthynas ag enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill yn eu hardal leol. Awgrymodd tua'r un nifer ffyrdd y gallent hybu cydlyniant cymunedol ymhellach yn eu hardal leol.

7. Yr oedd ychydig o dan hanner y CYSAG'au yn ymwybodol o fforwm ffydd neu gyngor rhyng-ffydd yn eu hardal leol. Yn y rhan fwyaf o'r achosion hyn, yr oedd aelodau'r CYSAG yn ymwneud ag o leiaf un o'r cyrff hyn; dim ond yn anaml iawn, fodd bynnag, yr oedd gan GYSAG gynrychiolaeth swyddogol. Yr oedd yr ymatebion yn dangos bod CYSAG'au yn gwerthfawrogi cysylltiad eu haelodau â'r grwpiau hyn ac yn cael budd ohono. Dim ond ychydig o GYSAG'au, fodd bynnag, a oedd wedi gweithio ar brosiectau penodol ar y cyd â fforwm ffydd neu gyngor rhyng-ffydd yn eu hardal leol.

8. Awgrymodd oddeutu tri chwarter o'r CYSAG'au ffyrdd y gallent ddatblygu ymhellach eu cydberthynas â chyrff rhyng-ffydd lleol er mwyn datblygu dealltwriaeth ryng-ffydd a chydlyniant cymunedol, gan fanylu ar nifer o brosiectau a gweithgareddau i'r dyfodol.

4 Y CAMAU NESAF

4.1 Cyflwyniad

Mae'r arolwg wedi mapio'r cydberthnasau rhwng CYSAG'au a'u cymunedau lleol drwy edrych ar bedwar maes perthnasol:

- Cynrychiolaeth CYSAG'au ar Bwyllgor A (Enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill a'u henwadau);
- Cynrychiolaeth gyfetholedig ar GYSAG'au;
- Cydberthynas CYSAG'au ag enwadau Cristnogol ac â chrefyddau eraill a'u henwadau;
- Cysylltiadau CYSAG'au gyda sefydliadau rhyng-ffydd lleol a mentrau rhyng-ffydd lleol eraill.

Mae canlyniadau'r arolwg yn dangos amrywiaeth y gweithgareddau mewn CYSAG'au yng Nghymru sy'n berthnasol i gydlyniant cymunedol a dealltwriaeth rhyng-ffydd. Mae'r CYSAG'au hynny o'r farn fod y gweithgareddau hyn yn gwneud cyfraniad sylweddol at eu gwaith gydag ysgolion lleol. Bu brwdfrydedd ac ymrwymiad llawer o GYSAG'au ynglŷn â datblygu cydberthnasau perthnasol â grwpiau 'rhyng-ffydd' lleol yn eglur. Mae canlyniadau'r arolwg wedi dangos hefyd rai o'r anawsterau a wynebwyd gan GYSAG'au, gyda golwg arbennig ar sicrhau rhai mathau o gynrychiolaeth.

Mae'r adroddiad ar yr arolwg 'CYSAG'au a'r Gymuned Leol' yn galluogi CYSAG'au i rannu eu profiad a'u hymarferiad yn y maes hwn ac (mewn ymateb) i fyfyrion ar eu hymarferiad eu hunain. Er mwyn hwyluso ymatebion i'r adroddiad hwn, gwneir nifer o argymhellion i GYSAG'au yng Nghymru ac i GCYSAGauC.

4.2. Argymhellion i GYSAG'au

I GYSAG'au yng Nghymru, yr argymhellion yw:

- derbyn yr adroddiad ar yr arolwg 'CYSAG'au a'r Gymuned Leol';
- ystyried argymhellion yr Adroddiad;
- penodi gweithgor i gyflwyno adborth i'r CYSAG ar oblygiadau'r Adroddiad.

Gan ddefnyddio'r adroddiad fel man cychwyn, efallai y bydd gweithgorau CYSAG yn dymuno trafod:

- cynrychiolaeth ar Bwyllgor A;
- cyfetholiadau i'r CYSAG;
- cysylltiadau a gweithgareddau'r CYSAG ag enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill;
- cysylltiadau a gweithgareddau'r CYSAG gyda sefydliadau rhyng-ffydd lleol;
- agweddau eraill ar waith y CYSAG sy'n berthnasol i gydlyniant cymunedol a mentrau rhyng-ffydd.

4.3 Argymhellion i GCYSAGauC

I GCYSAGauC, yr argymhellion yw:

- rhoi cyhoeddusrwydd i ganfyddiadau'r Adroddiad;

- cysylltu â chyrff rhyng-ffydd neu grwpiau ffydd yng Nghymru a gydnabyddir yn genedlaethol, gyda golwg ar roi gwybod i GYSAG'au ymhle y dylent ymofyn cyngor ynglŷn â sicrhau cynrychiolaeth addas;
- parhau i gynnig cyflwyniadau sy'n berthnasol i gydlyniant cymunedol, yng nghyfarfodydd CCYSAGauC;
- parhau i hybu mentrau cenedlaethol a rhyngwladol sy'n berthnasol i gydlyniant cymunedol;
- parhau i ddarparu cynrychiolwyr CCYSAGauC ar fforymau a phwyllgorau sy'n gweithio yn y maes hwn;
- trafod diweddarau'r cyhoeddiad, *Felly rydych yn ymuno â'ch CYSAG lleol... : llawlyfr ar gyfer aelodau CYSAG'au yng Nghymru* ;
- trafod sut y gall adnoddau'r prosiect AtGyfnertu barhau i chwarae rôl mewn ysgolion yng Nghymru.

ATODIAD 1**Canlyniadau meintiol coladol****Tabl 1: Cynrychiolaeth CYSAG ar Bwyllgor A (N = 21)**

<i>Adran A</i>	<i>ie</i>	<i>na</i>	<i>?</i>
A1 nodwyd cynrychiolwyr	21	0	0
A2 problemau o ran sicrhau cynrychiolaeth	16	4	1
A3 Pwyllgor A yn gynrychiadol o'r ardal	15	6	0

Tabl 2: Cynrychiolaeth gyfetholedig

<i>Adran B</i>	<i>ie</i>	<i>na</i>	<i>?</i>
B1 Aelodau cyfetholedig ar y CYSAG	15	6	0
B2 aelodaeth gyfetholedig yn addas ar gyfer yr ardal	20	1	0

Tabl 3: Cydberthynas CYSAG'au ag enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill (N = 21)

<i>Adran C</i>	<i>ie</i>	<i>na</i>	<i>?</i>
C1 cysylltiadau yn yr ardal leol wedi eu rhestru	20	1	0
C2 cysylltiadau y tu allan i'r ardal leol wedi eu rhestru	16	5	0
C3 cysylltiadau â phrosiectau/gweithgareddau lleol	17	4	0
C4 cysylltiadau â mentrau CyCy lleol eraill	14	7	0
C5a CYSAG yn gallu hybu cydberthynas ymhellach	15	4	2
C5b CYSAG yn gallu hybu CyCy lleol ymhellach	13	5	3

Tabl 4: CYSAG'au a chysylltiadau rhyng-ffydd lleol (N = 21)

<i>Adran D</i>	<i>ie</i>	<i>na</i>	<i>?</i>
D1 ymwybyddiaeth o'r fforwm/cyngor ffydd lleol	10	11	0
D2 cysylltiadau â'r fforwm/cyngor lleol	8	13	0
D3 cynrychiolaeth y CYSAG ar y fforwm/cyngor lleol	1	20	0
D4 wedi gweithio gyda grwpiau rhyng-ffydd lleol ar brosiect	3	18	0
D5 wedi gweithio gyda mentrau rhyng-ffydd lleol eraill ar brosiectau	4	17	0
D6 sylwadau ar brofiadau yn y maes hwn	5	15	1
D7 gall y CYSAG hybu cydberthynas â chyrff rhyng-ffydd lleol ymhellach	14	6	1

O'r 21 CYSAG, cynigiodd 9 sylwadau ychwanegol pan wahoddwyd hwy i wneud hynny ar ddiwedd yr holiadur.

ATODIAD 2

Rhestr o'r CYSAG'au yng Nghymru a gymerodd ran

Ynys Môn
Blaenau Gwent
Pen-y-bont ar Ogwr
Caerffili
Caerdydd
Sir Gaerfyrddin
Conwy
Sir Ddinbych
Sir y Fflint
Gwynedd
Merthyr Tudful
Sir Fynwy
Castell-nedd Port Talbot
Casnewydd
Sir Benfro
Powys
Rhondda Cynon Taf
Abertawe
Torfaen
Bro Morgannwg
Wrecsam

CYSAGau a'r Gymuned Leol

Arolwg o GYSAGau

Mae'r arolwg hwn yn cael ei anfon at holl GYSAGau Cymru gan GCYSAGauC. Nod yr arolwg yw cael at wybodaeth ynglŷn â chynrychiolaeth CYSAG'au ar Bwyllgor A (enwadau Cristnogol, a chrefyddau eraill a'u henwadau), cynrychiolaeth gyfetholedig, cydberthynas CYSAGau ag enwadau Cristnogol ac â chrefyddau eraill a'u henwadau, a chysylltiadau CYSAGau â sefydliadau rhyng-ffydd lleol ag â mentrau rhyng-ffydd lleol eraill.

Ar sail eich ymatebion, bydd CCYSAGauC yn cynhyrchu adroddiad sy'n mapio'r gydberthynas rhwng CYSAGau a'u cymunedau lleol, gyda'r nod o goladu a rhannu gwybodaeth, profiadau, ac arferion. A fuasech cystal â dychwelyd yr arolwg, ar ôl ei gwblhau, i Tania ap Siôn, Ysgrifennydd CCYSAGauC, drwy e-bost neu'r post erbyn **20 Gorffennaf 2010**:

E-bost: t.apsion@glyndwr.ac.uk

Cyfeiriad:
Tania ap Siôn
Canolfan y Santes Fair
Llys Onnen
Abergwyngregyn
Gwynedd, LL33 0LD

Beth yw enw eich CYSAG:

ADRAN A

Mae'r cwestiynau yn ADRAN A yn ymwneud â chynrychiolwyr CYSAGau ar Bwyllgor A (h.y. cynrychiolwyr enwadau Cristnogol, a chrefyddau eraill a'u henwadau, sy'n adlewyrchu prif draddodiadau crefyddol eich ardal).

1. Pa enwadau Cristnogol, a chrefyddau eraill a'u henwadau, a gynrychiolir ar eich CYSAG? (cynhwyswch nifer y lleoedd sydd wedi eu dyrannu i bob grŵp)
2. A yw eich CYSAG wedi cael unrhyw broblemau o ran sicrhau cynrychiolaeth briodol i enwadau Cristnogol ac i chrefyddau eraill a'u henwadau?

YDYW / NAC YDYW

Os YDYW, rhwch fanylion os gwelwch yn dda.

3. A yw eich CYSAG yn fodlon fod ei aelodaeth yn adlewyrchu'n briodol yr enwadau Cristnogol perthnasol, a'r chrefyddau eraill a'u henwadau, a geir yn eich ardal chi?

YDYW / NAC YDYW

Os NAD YDYW, rhwch fanylion os gwelwch yn dda.

ADRAN B

Mae'r cwestiynau yn ADRAN B yn ymwneud â chynrychiolwyr cyfetholedig CYSAGau.

1. A oes gennych unrhyw gynrychiolwyr cyfetholedig ar eich CYSAG?

OES / NAC OES

Os OES, rhestrwch y cyrff/sefydliadau y maent yn eu cynrychioli os gwelwch yn dda.

2. A yw eich CYSAG yn fodlon fod ei gynrychiolaeth gyfetholedig yn addas ar gyfer CYSAG yn eich ardal chi?

YDYW / NAC YDYW (Os NAD YDYW, rhwch fanylion os gwelwch yn dda).

ADRAN C

Mae'r cwestiynau yn ADRAN C yn ymwneud â chydberthynas CYSAGau ag enwadau Cristnogol, ac â chrefyddau eraill a'u henwadau, yn eich ardal.

1. Rhestrwch y cysylltiadau y mae gan eich CYSAG ag enwadau Cristnogol, ac â chrefyddau eraill a'u henwadau, yn eich ardal.
2. Rhestrwch unrhyw gysylltiadau y mae gan eich CYSAG ag enwadau Cristnogol, ac â chrefyddau eraill a'u henwadau, y tu allan i'ch ardal.
3. A yw eich CYSAG wedi cymryd rhan mewn unrhyw brosiectau neu weithgareddau sydd wedi cynnwys enwadau Cristnogol, a chrefyddau eraill a'u henwadau, yn eich ardal?

YDYW / NAC YDYW

Os YDYW, rhwch fanylion os gwelwch yn dda

4. A yw eich CYSAG wedi cymryd rhan mewn unrhyw fentrau eraill sy'n hybu agweddau perthnasol ar gydlyniant cymunedol yn eich ardal?

YDYW / NAC YDYW

Os YDYW, rhowch fanylion os gwelwch yn dda

5. A oes unrhyw beth pellach y gallai eich CYSAG ei wneud i hybu:

(a) cydberthynas berthnasol a chynhyrchiol ag enwadau Cristnogol, ac â chrefyddau eraill a'u henwadau, yn eich ardal?

OES / NAC OES

Os OES, rhowch fanylion os gwelwch yn dda

(b) agweddau perthnasol ar gydlyniant cymunedol yn eich ardal.

OES / NAC OES

Os OES, rhowch fanylion os gwelwch yn dda

ADRAN D

Mae'r cwestiynau yn ADRAN D yn ymwneud â chydberthynas eich CYSAG â sefydliadau rhyng-ffydd lleol, a'i gysylltiad â mentrau neu brosiectau rhyng-ffydd lleol eraill.

1. A ydych yn ymwybodol o fforwm crefyddau lleol neu gyngor rhyng-ffydd sy'n dod ag aelodau o'r crefyddau pwysicaf yn eich ardal at ei gilydd? (hynny yw, y 'prif' gorff rhyng-ffydd lleol — pan fo un yn bodoli — sydd fel rheol yn rhyw fath o gyngor neu fforwm).

YDYM / NAC YDYM

Os YDYCH, beth yw ei enw/au?

2. A oes unrhyw aelodau o'ch CYSAG yn cymryd rhan yn y grŵp hwn/grwpiau hyn?

OES / NAC OES

Os OES, rhowch fanylion os gwelwch yn dda

3. A yw eich CYSAG yn cael ei gynrychioli ar y grŵp hwn/grwpiau hyn?

YDYW / NAC YDYW

Os YDYW, rhowch fanylion os gwelwch yn dda

4. A yw eich CYSAG wedi gweithio gydag un neu ragor o grwpiau rhyng-ffydd lleol ar brosiectau penodol?

YDYW / NAC YDYW

Os YDYW, rhowch fanylion os gwelwch yn dda

5. A yw eich CYSAG wedi gweithio gydag unrhyw fentrau rhyng-ffydd lleol eraill ar brosiectau penodol?

YDYW / NAC YDYW

Os YDYW, rhowch fanylion os gwelwch yn dda

6. A oes gennych unrhyw sylwadau ar brofiadau eich CYSAG yn y maes hwn — er enghraifft, profiad o weithio ar y cyd â'r corff rhyng-ffydd lleol (neu â mentrau rhyng-ffydd lleol eraill) — neu, yn yr un modd, o **fethu** â gweithio ar y cyd neu sefydlu dull cysylltu boddhaol a chyd-ymwybyddiaeth?
7. A oes unrhyw beth pellach y gallai eich CYSAG ei wneud, ynglŷn â'i gydberthynas â chyrff rhyng-ffydd eraill, a fyddai'n cynyddu dealltwriaeth rhyng-ffydd a chydlyniant cymunedol?

OES / NAC OES

Os OES, rhowch fanylion os gwelwch yn dda

A oes unrhyw sylwadau ychwanegol yr ydych yn dymuno'u gwneud?

DIOLCH AM GYMRYD RHAN YN YR AROLWG HWN.

ATODIAD 4:   Rhestr derbynyddion

*Y 22 Awdurdod Lleol yng Nghymru
(Cadeiryddion y CYSAG'au ac Arweinyddion y Cynghorau):*

Ynys Môn
Blaenau Gwent
Pen-y-bont ar Ogwr
Caerffili
Caerdydd
Sir Gaerfyrddin
Ceredigion
Conwy
Sir Ddinbych
Sir y Fflint
Gwynedd
Merthyr Tudful
Sir Fynwy
Castell-nedd Port Talbot
Casnewydd
Sir Benfro
Powys
Rhondda Cynon Taf
Abertawe
Torfaen
Bro Morgannwg
Wrecsam

Llywodraeth Cymru:
Prif Weinidog Cymru
Y Gweinidog Addysg a Sgiliau

Cyrff Rhyng-ffydd:
Rhwydwaith Rhyng-ffydd y DU
Cyngor Rhyng-ffydd Cymru
Fforwm Ffydd y Cymoedd

Cyrff Ffydd Cenedlaethol
Undeb Bedyddwyr Cymru
Yr Eglwys yng Nghymru (Addysg)
Cytûn
Cyngor Eglwysi Rhyddion Cymru
Yr Eglwys Fethodistaidd (Synod Cymru)
Eglwys Bresbyteraidd Cymru
Yr Eglwys Gatholig yng Nghymru (Addysg)
Undeb Annibynwyr Cymru
Yr Eglwys Ddiwygiedig Unedig (Synod Cymru)

Y sector Addysg Uwch:

Canolfan Addysg Athrawon Gogledd a Chanolbarth Cymru
Canolfan Addysg Athrawon De Cymru
Canolfan De-ddwyrain Cymru ar gyfer Addysg a Hyfforddiant Athrawon

Sefydliadau eraill:

Estyn

Fforwm Ewropeaidd Athrawon Addysg Grefyddol (EFTRE)

Y Comisiwn Rhyng-Ewropeaidd ar Eglwys ac Ysgol (ICCS)

Y Panel Ymgynghorol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol (PYCAG)

Cymdeithas Genedlaethol CYSAG'au (NASACRE)

Mudiad Addysg Grefyddol Cymru (MAGC)

Cyngor Addysg Grefyddol Cymru a Lloegr (CAG)